

שיעור שאחרים רגילים לקבוע עליו אע"פ שהוא לא שבע ממנו מברך עליו המוציא וברכת המזון ואם מתחלה היה בדעתו לאכול ממנו מעט וברך בורא מיני מזונות ואח"כ אכל שיעור שאחרים קובעים עליו יברך עליו בהמ"ז אע"פ שלא ברך המוציא תחלה ואם אכל שיעור שאחרים אין קובעים עליו אע"פ שהוא קובע עליו אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש דבטלה דעתו אצל כל אדם: ז פת הבאה בכיסנין יש מפרשים פת שעשוי כמין כיסים שממלאים אותם דבש או סוקר ואגוזים ושקדים ותבלין והם הנקראים רישקולא"ש ריאלה"ש וי"א שהיא עיסה שעירב בה דבש או שמן או חלב

דעת תורה

דסעודה שנה ויו"ט קובע, וחילק כמ"ש. ועי' בפניו ולל"ח—צ"ל כי שכתבו דוקא שנה קובע למעשר ונ"ל יו"ט, אבל בחשי' הרא"ש כלל כ"ה דין צ"י נשאל אם חסור לשחוח מים לפני קידוש בשנת או ציו"ט, והשיב דחסור כדמוכה בפסחים ק"ה דשנת קובע, ומוכה בש"ס שם דתליא בקציעות נמטער, וגם ציו"ט דינא הכי ע"ש, ומוכה ציו"ט שיה' לשנת, ועפ"מ צ"ל סוסי קס"ז סקמ"א דגם יו"ט קובע, אבל צ"י סוסי זה צ"ה ערוקנין וכו' צמ"ש דמר בר רב אשי לאפלוגי אחי' ולומר דאפי' בדלא קבע מברך על כובא דארעא המוליא, דהא אדם יולא בה יד"ה בפסח וכו', מוכח דיו"ט אינו קובע, [דל"ה מאי ראי' מהא דאדם יולא בה יד"ה בפסח, התם שאני דיו"ט קובע].

והנה לפי דברי מהר"ם א"ז הג"ל [דשנת ויו"ט קובע לענין פת הבאה בכיסנין], ל"ע איך עושה מין אחר קידוש שחרית פת הבאה בכיסנין ומברכין צמ"מ ומשין ג', ול"ל דאיכא היכרא שאינו מכוי' ללחא ידי חובת סעודה, שהרי אינו בולע על צ"י לנחם משנה. ולפי"ז חסור ליקח שתים, ועמש"ל סי' רפ"ט על הגליון. וח"א כתב לי צ"ס ממחא פחים דהכא דתלוי אם אחרים קובעים עליו, לכו"ע אין שנת קובע, ויש לדחות דשנת גם אלל אחרים נחשב קציעות, ועוד כתב דאחרים היינו עכו"ם, והוא תמוה לומר דבטלה דעת ישראל לגבי עכו"ם.

סעיף ז: פת הבאה בכיסנין יש מפרשים וכו'. עי' ע"ז [מ"ש צ"ח צ"ח להקשות על הצ"י וכו' והוא ת"י דודאי צרכא צירא מ"מ פוטר הכל וכו'], ועי' א"ר שחולק ע"ז וס"ל דאם צירך מעין ג' במקום ג' צרכות לא ילא אפי' דיעבד, ובסי' רס"ח הביא סיוע מהעור סוסי הג"ל, וע"ש שהביא מהדרישה שכתב להדיא דינא וכו' חולק עליו ע"ש, ועי' צ"י נהר שלום שהביא מתשו' בית יהודה סי' מ"א שחולק על הע"ז בדין צירך צמ"מ על הפת וס"ל דלא ילא, וגם הכ"ש בסכים עמו ודלא כע"ז. וי"א שהיא עיסה שעירב בה דבש וכו'. עמג"ל [שהקשה דהא עיסה שנילושה צמי פירות

שאחרים רגילים לקבוע עליו וכו'. עמג"ל [דאם הוא קבע סעודתו עליו אע"פ שאכג עמו נשר ודברים אחרים, ואילו ה"י אוכלו לצדו לא ה"י שבע ממנו אפי"ה מברך עליו המוליא וכו'], ועי' צמ"י שפקפק בזה, וגם הביא שיש שתמכו בזה דאין שני דברים שאינם שוים בשיעורם מלטרפין, ומ"מ הניח צ"ע למעשה.

בדין שיעור קציעות סעודה, עי' צמ"ס גן המלך סי' ל"ו שכתב דיש סוצרים דהוא כשיעור אכילת פרס, אבל אינו כן, דכל דבר משערין לפי ענינו, כי דבר המתחבב רווחא לביסומא שכיחא ואוכלים יותר ושיעורו יותר גדול, ולכן לפי חשיבות הפה שצאה בכיסנין כן יש להרבות שיעורו, ואינו דומה לסעודה עירוב ושאר מקומות דשיעורן שיה' כגון גווי עכ"ד. אבל צמ"ס כפות חמרים צחוס' יוה"כ דף ע"ט ב. כתב בפשי' דשיעורו ג' או ד' צ"ל ולי"ע. ויש להעיר מסוכה כ"ז א. דאמריק וכמה אכילת ארעי וכו' תרתוי או תלת ציעי, א"ל אצ"י והא זמנין סגיאין סגי לאינש צהכי וכו"ל סעודה קבע ולי"ע. ובכתבי הד"ק ז"ל דעתו נוטה דשיעור קציעות שכתמיר המג"א דדניס צרגילין לשצוב עם הליפותין, היינו כשיעור סעודה הנאמר בחורה פ"א ציוס ופ"א צלילה כמ"ש פי' צשלח צפי' המן, ועי' צח"א כלל נ"ד ס"ג מ"ש צ"ס הגר"א [ג"כ הכי דהיינו סעודה ערב ולאריס ע"ש], ועמש"ל עה"ג צמג"א לקמן סעיף ח' סקכ"ב.

ועי' שעי"ת סק"ט דסעודה שנת עושה קציעות כמו דקובעת למעשר, ועי' מהר"ק שורש קע"ז שהביא מפכ"צ דשנת חל"ש: וא"ה כיון שצריך לאכול בשנת ויו"ט פת א"כ קשיא דאמריק פי' ערבי פסחים מלה ליל א' חובה מכאן ואילך רשות, וי"ל דיאכל סופגנין ואסקריטין, וכן נמי קשה וכו' צפ"צ דסוכה ילפינן ע"ז ע"ז מחג המלות וכו', וי"ל דיכול לאכול פחות מכצ"ל וכו', ומזה הוכיח דאין סעודה יו"ט קובע ע"ש, ומוכה דגם בשנת קן הוא כמוצן, אך י"ל דהיינו לענין סוכה דצפיין חשבו כעין חדורו, וכ"ה בחשי' מהר"ם א"ז סי' ע"א שפסק ג"כ

או מיני תבלין ואפאה והוא שיהיה טעם תערובת המי פירות או התבלין ניכר בעיסה (ו"א שזה נקרא פת גמור א"כ יש בהם הרבה חזלון או דגש כמיני מחיקה שקורין לעק"ך שכמעט הדגש והחזלון הם עיקר וכן נוכגים) (רש"י וערוך וכן יש לפרש דעת רמב"ם) וי"מ שהוא פת בין מתובלת בין שאינה מתובלת שעושים אותם כעבים יבשים וכוססין אותם והם הנקראים בישקוני"ש והלכה כדברי כולם שלכל אלו הדברים גותנים להם דינים שאמרנו בפת הבאה בכסנין: ח לחמניות אותן שבלילתן עבה שקורין אובליא"ש לחם גמור הוא ומברך עליו המוציא ובהמ"ז ואתן שבלילתן רכה ודקים מאוד שקורין ניבלא"ש מברך עליהם בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש ואם קבע סעודתו עליהם מברך המוציא וברכת המזון ואי אכיל להו בתוך הסעודה שלא מחמת הסעודה טעונים ברכה לפנייהם ולא לאחריהם

דעת תורה

הבאה בכיסנין, ואין להקל בזה ולריך לאכלן בתוך הסעודה.

כעבים יבשים וכו'. ע"י גן המלך ס"י מ"ד שכתב דמן כדן מלוח דקות שאופין לפסח ה"י ראוי לדוכס כפת הב"כ, אבג מחמת שהיא לחמה של חג הפסח מצרכין עניי המוליא, ומ"מ אם טיגנה בשמן מברך עלי' צמ"מ דכבו דלא לוסף עליה, רק היכי דנאפית בלא שום שינוי דינה כלחם ע"ש.

ואם נשאר מהם [מהמלות של פסח] לאהר הפסח או שאוכלס קודם הפסח, ע"י צתשר צ"ד ס"י ע"י ומנחה שמואל ס"י ג' שפסקו לריך נע"י והמוליא וצמ"מ, וצמחזיק ברכה פסק דיר"ש לא יאכל רק כשקובע סעודתו עליהם ואז יברך המוליא ונע"י. וע"י שו"ת פני"ל [ס"י ?], וצמ"מ ח"ל חידש דבזה תלוי אם דרך אפייית כעכין לשביעה אז גם צכוססם לתענוג צטלה דעתו וחייב לברך המוליא ולי"ע.

והלכה כדברי כולם וכו'. עמג"א [צמ"מ צ"י הע"ס ד"ז מפני שהוא ספק דרבנן ונקטינן להקל וכו']. ובקילור שו"ע כתב לפי"ז באוכל יחד צ' מינים מפת הבאה בכיסנין שוב צמ"מ אסור וצפרע לענין ברכה אחרונה ע"ש. ולי"ע ד"ל דכל הפירושים הם אמת, וכן הראוני בשו"ת בית אפרים חאו"ח ס"י י"ב שפסק בן.

וע"י ספר מעשה נסים דאם אכל שאר דברים כגון פירות ואח"כ אכל פת הבאה בכיסנין פחות מכשיעור קביעות, אף שצבע עי"ז, מ"מ מברך רק צמ"מ ורא"י מהא דאם אוכל פת הבאה בכיסנין בחוץ הסעודה דמברך צמ"מ עכ"ד. ויש לפקפק דהתם בשאינו שצב ממנו עדיין. וע"י שפ"ת ס"י קל"ז סק"ה צמ"מ א"ר וע"ת [שנסתפקו אם אכל מקודם ואח"כ קבע ע"מנו ואכל כזית פת ונעשה שצב ממנו, אם מחוייב צמ"מ מדאורייתא וכו' ע"ש].

סעיף ח': ואי אכיל לחו וכו' טעונים ברכה וכו'. עמג"א [מ"ש בזה כללל דמילתא וכו',

פסק הרמב"ם צפ"י מחו"מ דיולא צה יד"ח צפסח, וצמ"מ משמע ק"ח דכל דמיקרי לחם לענין מלכ מצרך עניי המוליא וכו'], וע"י ספר מנחת חינוך מלוח ה"י אות א' מ"ש ע"ד מג"א [דאין ענין זל"ז דאע"ג דמצרכין עלי' המוליא, מ"מ אמרו חכמים דבעינן קביעות יעו"ש צאורך בזה, וגם צדברי מג"א ס"י קפ"ח].

וי"א שזה נקרא פת גמור וכו'. ע"י ע"ז [מ"ש צמ"מ רש"ל דעל לעקיך אין לברך צמ"מ אלא א"כ הדגש והחזלון עיקר מעט יותר מהקמת, וט"ז חולק וכתב דאין לחשוב וכו'], ועתשו פנים מאירות שכתב דהב"ח הביא בן צמ"מ כמה פוסקים, והעלה להחמיר כהב"ח. והנה האחרונים האריכו בדין נילוש ציין לימוקים וצארשע וקוואס, ע"י שו"ת תפ"י חו"ח ס"י י"ד. ושו"ת חסד לאברהם ס"י [?], וצמ"מ החייב. ומ"ש צשו"ע דהוא שיהי טעם תערובת המי פירות או החזלון ניכר בעיסה, נ"ל דהיינו אם היו רוב מים, אבל צרוב מי פירות א"ל שירוגש צהעיסה טעם המי פירות, וע"י צצ"י ד"ה ומ"ש רבינו צפת הבאה בכיסנין וכו' דמוכה בן, שמתחלה ר"ל צכוונת הרמב"ם צה"ל דפת הבאה בכיסנין וכו' דהיינו דוקא צשלא נתן צה מים אלא מעט, אבל אם נתן צה מים הרבה צעלון המי פירות צרוב מים והו"ל פת גמור, אבל אח"כ חזר צו והוכיח דאפי' צרוב מים כל שיש צה הערובת מי פירות הו"ל פת הבאה בכיסנין, ובלצד שיהי טעם התערובת ניכר בעיסה וכו' ע"ש, ומוכה דצרוצ מי פירות לא צעינן שיהא ניכר בעיסה]. אבל מ"מ צעינן שהמי פירות [עלמן] יהיו משונים צמראה וטעם ואין להקל צמי אורי דוחן וערד עפ"ל [תפוחי אדמה]. וע"י יד מאיר ס"י כ"ע, וצפרע צשו"ת תפ"י הנ"ל וחב"ן.

ואם נילוש צמשקה מהפירות עלמן ע"י סחיטה, י"ל דהוי זיטה צעלמא, כמ"ש לקמן ס"י ר"צ [סעיף ח'] דמברך עליהם שהכל, והי"ל בזה]. ומ"מ צקמת מעורב עם ערד עפ"ל ובלא מים דינו כפת